

Sprava.

Spisal F. G. Hrastničan.

» si gremo, prav vsi, tudi Tinica pojde z nami in košarico vzame s seboj! Še malo kruha nam dajte, mama, in potem — z Bogom za nekaj časa!“

Tako je govoril Pogačarjev Pavle, tisti, ki je bil eden izmed najboljših učencev petega razreda, in vsi okolo stoječi so mu pritrdili.

Mati je stala na pragu in s smehljajočim obrazom zrla na veseljake. Bončarjev Petrček, Roganov Janko in njegova sestra Milka, Vratnikov Lipče in še mnogo drugih je stalo pred hišo in zrli so v Pavleta, ki je držal malo, šestletno Tinico za roko in govoril z materjo.

„Pa tudi ti, Tinica?“ je vprašala mamica svojo najmlajšo hčerko in jo pogladila po svilenih laseh, „ti greš tudi zraven? Pa se nič ne bojiš, da bi se izgubila v gozdu?“

„O ne!“ se je odrezala mala in pokazala svoje drobne, kakor sneg bele zobke. „Jaz nic bala!“ In tesneje se je oklenila Pavletove roke.

„Vidite, mama, Tinica se nič ne boji, in čudili se boste, kako lepe stvari vam prinese!“

„Loze . . . mama . . . bom plinesla, lepe loze . . . H-m-m!“ In zopet se je nasmejala in z njo vred so se zasmejali vsi . . .

Mamica pa jo je prijala za podbradek in ji dahnila vroč poljub na rožnata ustna . . .

„Torej pa pojdi, Tinica,“ je dejala slednjič, „pojdi in raduj se! Pa pazi nanjo, Pavle, da se ji kaj ne zgodi! Tukaj imate kruha, pa glejte, da pridete še opoldne domov, sicer bo oče hud!“

„Pridemo, mati, nič se ne bojte, gotovo pridemo!“ je rekel Pavle.

„A kaj je to, da Privčevega Lojzeta ni, kje ste pa tega pustili? . . .“ Mati se je še enkrat ozrla na gručo otrok, kakor bi se hotela še enkrat prepričati, če Lojzka res ni tu.

Pavle je povesil oči. Vsi okolo stoječi so ga pogledali, a rekel ni nihče ničesar.

„Ali ne pojde z vami?“ je vprašala mati vdručič, in Pavle je zardel. Mati tega ni opazila, ker je še vedno iskala z očmi med mladim svetom . . .

Pavle ni vedel, kaj naj odgovori. — Ali naj pove! — Toda saj niti ne ve, če je vse res . . . Ali ne bi mogel tega storiti kdo drugi prav tako lahko kakor Lojze, ki je bil doslej njegov najboljši prijatelj?! — Kaj naj počne, kaj naj odgovori materi!

Tako je premišljal sam pri sebi, ko se hipoma oglasi poleg njega mala njegova sestra Tinica:

„Mama . . . Lojze tat . . . Zajcka ukladel . . . zajcka . . .“

Pavle se je zdrznil. Prijel je urno Tinico za roko, a bilo je že prepozno: mamica je že slišala, kar je mala dejala . . .

❖ Prihod pomladi ❖

„Kaj?“ je vprašala začudeno. „Lojze tat? Pavle, je li res?“

„Mati!“ je dejal Pavle odločno, „jaz nočem nikogar dolžiti, a ker vsi pravijo, da ima Lojze mojega zajčka, ki mi je včeraj izginil iz hleva, moram verjeti, dasi nerad!“

Mati je zmajala z glavo. Tega ni mogla verjeti. Lojze je bil vendar tako priden fant, on tega gotovo ni storil.

„No, in zakaj ga ni tukaj?“ je vprašala čez nekaj časa.

„Ker ga ne maramo in ker ima slabo vest!“ se je odrezal Roganov Janko.

„Eh, stvar se bo že še poravnala! Sedaj pojdite in glejte, da se vam nič ne pripeti. Pa na Tinico pazite, prosim vas, posebno ti, Pavle!“

Tako je dejala mati in še enkrat poljubila svojo ljubljeno. In otroci so odšli; vsak je imel košarico v roki, in zadovoljen smehljaj je vsem igral na obrazih . . .

Zavili so jo naravnost na Drago, kjer je raslo že mnogo svežega zelenja. Spotoma so ugibali razne stvari in se zabavali prav lepo. In videli so že v duhu jutrišnji dan, ki je zanje pač najlepši v letu . . . Jasen, solnčen dan bo, možnarji bodo pokali, vsi zvonovi bodo zvonili v stolpu farne cerkve, po cesti pa se bo pomikala dolga vrsta fantov in deklic, mož in žená, vsak lepo butaro v roki, okrašeno z raznimi trakovi in cvetjem . . . Aj, to bo veselje, to bo veselje!

Tedaj se je oglasil Vratnikov Lipče: „Oni zajček je pa res lep! Ni čuda, da si ga je prisvojil Lojze! Bel kakor golobček in te rdeče, svetleče se oči, aj!“

„Da, da, lep je bil moj zajček,“ je odgovoril Pavle, „in najljubši mi je bil . . . Ah, če mi ga je res vzel Lojze, potem . . .“

„Eh, kdo bi ga bil drugi vzel!“ je dejal Roganov Janko, „če smo ga pa videli pri njem . . . Na vrtu je sedel in ga gladil . . . Včeraj smo ga videli in včeraj ti je zajček izginil . . .“

In šli so dalje. Pogovor se je zasukal na drug predmet. Pavle je korakal molče dalje in vodil sestrico Tinico.

Pri „Bambuli“ so se ustavili. Bila je to velika votlina v skalnato goro, ki je bila daleč okolo znana zaradi lepih kapnikov.

„Tu se razdelimo na dve strani!“ je rekel Bončarjev Petrček, „eni gremo na levo, drugi na desno . . . Potem pridemo zopet vsi tukaj sem in gremo s svojim cvetjem in zelenjem domov! Velja?“

Vsi so mu pritrdili in šli so na dve strani.

Tinica je bila vsa srečna, da je smela nabirati cvetic: natrgala je že mnogo teloha, trobentic in zvončkov in vse to je skrbno zdevala v košarico . . .

Pavle je bil nekako zamišljen. Sčasoma je bil že popolnoma prepričan, da mu je Lojze vzel zajčka. — In začel je premišljati, kako bi se maščeval nad njim. Dolgo se ni mogel ničesar domisliti. Slednjič se je nečesa spomnil! Lojze jutri gotovo tudi prinese butaro k cerkvi. Kaj bi bilo torej primernejše maščevanje kakor to, da bo imel on, Pavle, lepšo butaro kot Lojze? Da, to bi bilo pravo! — In začel je nabirati rož in cvetic,

lomil je zelenje, in Tinica mu je pomagala . . . Ko je imel dovolj, je šel s Tinico k „Bambuli“. Tam so ga že čakali ostali. Glasno pojoč so se vračali proti domu.

Opoldne pa Pavle niti jesti ni mogel od samega veselja na maščevanje.

* * *

In zvonili so zvonovi, pokali možnarji, in proti cerkvi se je pomikala dolga vrsta praznično oblečenega ljudstva.

Tudi naši znanci so šli k cerkvi, na obrazih veselje in zadovoljnost . . . Da ste jo le videli, malo Tinico, kako samozavestno in ponosno je nosila svojo malo butaro! Trdno jo je držala, da ne bi ji je kdo vzel!

Pavle je pazno gledal okrog in iskal Lojzeta. Bil je prepričan, da ima lepšo butaro kot Lojze, saj jo je delal dolgo in jako skrbno.

Glej, ni li tam-le! — Pogledal je natančneje in res — bil je Lojze! Pavle je stopil korak naprej . . . Tedaj pa ga že potegne Vratnikov Lipče za suknjo in mu zašepče: „Pavle . . . tamkaj je . . .“

Pavle je gledal. Srce mu je utripalo urneje. Da, Lojze je, in butaro ima, lepo, mnogo lepšo kakor on . . . Nekaj ga je zbolelo. Torej zaman ves njegov trud, vse zaman! Povesil je glavo in tiho, ne da bi izgovoril besedice s tovariši, je šel v cerkev . . .

Postavil se je pod prižnico in čakal. Vedno več ljudi je prihajalo v cerkev. Že je bila polna; tedaj zazvoni zvonček, in na prižnici se pojavi domači župnik. Pavle dvigne glavo in glej, kakor nalašč zagleda sebi nasproti — Lojzeta . . .

Gospod župnik pa je govoril: razložil je pomen današnjega dneva, rekel, da je to dan sprave in miru . . .

Pavle se je zdrznil. Je li slišal prav! — Dan sprave? — Poslušal je dalje . . .

„Danes je najlepša prilika za one, ki so živeli s svojim bližnjim v sovraštvu, da se spravijo . . .“

Več ni slišal . . . Zamislil se je . . . Torej spravi naj se! To vprašanje mu je rojilo po glavi in večkrat se je nehote ozrl na Lojzeta, ki je veselega obraza poslušal župnika . . .

Morda je pa vendar vse skupaj laž? Morda je Lojze vendar nedolžen? Na vse to je mislil Pavle in sklenil, da po službi božji počaka Lojzeta pred cerkvijo.

Danes se mu je zdela maša silno dolga. A končno je vendar minila. Pred cerkvijo je res počakal Lojzeta. Ko ga je ta zagledal, je prišel mirnih korakov k njemu in ga pozdravil:

„Dober dan, Pavle! Videl sem te v cerkvi . . . Toda kaj se držiš tako žalostno! Ali si bolan?“

Pavle ni mogel ničesar odgovoriti.

„Morda si pa jezen name, ker ti tako dolgo ne prinesem zajčka nazaj!“

Pavle se je zdrznil.

„Kaj? Torej je res?“

„Ti morda še ne veš? Oprosti, da ti nisem že včeraj vsega povedal! Imel nisem časa, ker sem delal svojo butaro. Poslušaj me torej sedaj. Predvčerajšnjim sem sedel na našem vrtu in čital zadnjo številko „Zvončka“. Ko sem bil tako zamaknjen v čitanje, zaslišim hipoma za seboj šum. Pogledam — in kaj vidim! Tvoj beli zajček z rdečimi očmi je ves upehan begal po gredi in za njim — naš maček . . . Zajček je poln strahu preplašen gledal vame, in tedaj sem vstal, napodil mačka, in zajček me je kar sam počakal. Vzel sem ga v roke: trepetal je po vsem telesu, siromaček . . . Pogladi sem ga in ga nesel domov, misleč, da ti ga takoj ponesem nazaj . . .“

Pavle je poslušal z napeto pozornostjo, zdajci pa je prijel Lojzeta za roko in dejal z jokajočim glasom:

„Ni treba, Lojze! Zajček je tvoj! Ah, hvala ti, hvala, da je tako! Torej sva si zopet prijatelja!“

„Pavle, ne razumem te!“ je dejal začudeni Lojzek . . .

„Vse ti povem, Lojze, vse . . . Pridi urno za nami . . . Pridi k meni in oprosti mi! . . .“

Vrgel je butaro, s katero se je hotel maščevati, od sebe, se z obema rokama oklenil zvestega prijatelja in šel z njim s solznatim očesom proti domu.

Vravec in vrana.

Spisal *Mihael Levstik*.

Držba tatinskih vrabcev je veselo čeblljala na črešnjevem drevesu in marljivo obirala sočni, sladki sad. Mimo leteča vrana zapazi lepo priložnost in se tudi spusti na drevo. Slabeji vrabci se urno umaknejo in zlete na plot ob dvorišču, kjer je ravno gospodar popravljaj grablje.

„Glej, glej, glej,“ kriče rokovnjači, „tatica, tatica; pridi, pridi, pridi, ustrelj, ustrelj!“

„Hinavci!“ se zadere vrana, „kdo pa je tedaj tožil gospodarju, ko ste se vi tukaj gostili?! — Sedaj kažete moje napake, o lastnih pregrehah pa molčite.“

